

روزنامه رسمی کشور خلیفه‌نظامی ایران
 روزنامه رسمی کشور خلیفه‌نظامی ایران
 روزنامه رسمی کشور خلیفه‌نظامی ایران
 روزنامه رسمی کشور خلیفه‌نظامی ایران

رئیس - چنین مکتوبی دیده نشده دیگر این که در خصوص وکلای ایلات گفتگو شده که باید از هر ابلی بله‌گویی خواست این مطلب بسیار صحیح است و خیلی مطلب مهمی است.

آقای میرزا امجد حسن خان که گفته شد که تعلق آزاد است و هر کس هر مطلبی از جاتی بتواند اظهار کند بنده عرض میکنم که قانون وزارت داخله را فراموش کرده‌ایم در آنجا نوشته که عرایض و تشککات باید بوزارتخانه باشد نه مجلس.

آقای میرزا ابوالحسن خان - و تلاهر گاه استرآباد تفرق غارت شد با جانی دیگر فتنه شده بتوانند وکیل آنها اظهار کند این مطلب محتاج به همراهی بازده نفر نیست.

آقای میرزا امجد حسن خان باید معاولین ووزراء باشند نظر صحتی کمیشود آنها مسیوق بوده جواب بدهند والا اسباب معطلی مجلس است.

رئیس - اینکه معاولین ووزراء هرروزه در مجلس حاضر شوند مشکل است بلی ممکن است که در هر موقع وجود آنها لازم است بتوسط تلفن اطلاع داده شود تا در مجلس باقیله نیم ساعت حاضر شوند.

آقای سید حسن تقی زاده - گمان بنده این است که تا بدین حد در انتظام داخله مجلس صحبت داشتن لازم نیست باک نظامنامه داریم اعضای رئیس بر خود حتم گردیدند که آن مواد را باشانه مواد دیگری معیری دارند حالا این کمیسیونها که تشکیل شود از برای همین است که رفع این نواضرا بکنند و در باب آن مطلب که یک وکیل خواهد اظهار کند در آنجا نوشته شده که آن وکیل بان انجمن اظهار میکند تاه روزی که در مذاکره این مجلس لازم باشد حاضر نمانند اما در باب استرآباد وغیره ما با اتفاق و توافق در زبان می‌توانیم ممالی خود بیفزائیم برای اشخاصیکه در استرآباد مانع تر که نشان شده‌اند و همچنین فرد سایر جاهای عقیده بنده این است که خیلی با این عقیده بیا آنها اظهار امتنان و معربانی کرد اما در باب معاولین ووزراء ما از این کاپینه چسبید به بدواری هانراقتضی وداریم همان روزاول که تشریف آوردند بنده عرض کردم وحالاهم جناب صنیع الدوله وزیر علوم و فواید عامه تشریف دارند که هر یک ماوانی انتخاب بکنند که اغلب در مجلس باشد و هرگاه کار مهمی هم اتفاق بیفتد خود ووزراء حاضر شوند و هر حقیقه این ترتیب موجب مزید اطلاع مجلس وهم وزرا خواهد بود این معاولین هم باید اشخاص باشند که برای و توفیق باشند و با این عقیده ملت معاولین با این عقیده که اگر یک وزیر معاولین وزارت خانه تغییر نکنند و بجای خودمانی بمانند آنوقت وزارت خانه معطل می‌شود بجای خودمانی است هر مطلبی که خواستیم معاولین بمانند که کسی بگوید استعجاب داریم یا ندانیم جواب گفته میشود نیز از وزارت علوم معاولین معطلی که مجلس ووزراء معاولین در آنجا است بمانند.

ساجدی شیخ غلام حسین - هر چند که کمانان در چندین بار در این بنده معاولین ووزراء ولی این استعجابات معاولین معطلی که مجلس ووزراء معاولین در آنجا است بمانند.

وکیل الزاریا - بقیده بنده يك ضرر عمده که با بران دارد آمده است از این جهت است که هر کس هر خدمتی کندود از انظار مچو شده و حال آنکه هر کس هر خدمتی که نمود باید منتها نمجید را از او کرد که اسباب تشویق او بشود مسئله دیگر در خصوص بنده دولت ایران در مملکت عثمانی هیچ رعایت و سرپرستی از آنها نمیشود حالا که این طور است خوب است از آنها بکنیم میروند جلو گیری شود از هیئت کاپینه هم استعما میشود که یک توجهی در حال آنها میندازند.

رئیس - البته نهایت رعایت در حق آنها خواهد شد و همین طور است که گفته شد تا اکنون حقوق آنها محفوظ نبوده است و علت آن همین اغتشاش و بی ترتیبی داخله ما بوده است همین داخله ما منظم شد حقوق آنها هم غوظ خواهد بود اما در باب نرفتن زوار قلا نمیشود همچو حکمی میشود مگر اینکه حجج اسلام در این باب چیزی بفرمایند.

مستشار الدوله - در خصوص نرفتن زوار چه در مجلس علمی و چه در مجلس سری بنده عرض کرده‌ام آقایان حجج اسلام هم گویا عرایض بنده را رد نکرده‌اند ولی بواسطه یاره موانع تأخیر افتاده حالا که رای اکثر اینطور است و آقایان حجج اسلام هم حضور دارند فکری در این باب بشود (در این موقع رئیس الوزراء با وزیر امور خارجه بمجلس تشریف آوردند).

آقای سید حسن تقی زاده - بنده هم از قراریکه اطلاع حاصل کرده‌ام و مخصوصاً در روزنامه جبل‌المتین - کلکته بعضی تلگرافات را دیده چنین معلوم میشود که حجج اسلام عتبات‌السیان خیلی در این باب ماسی هستند که ازدولت و مجلس بخواهند که جاوگیری شود.

رئیس - چون وزیر امور خارجه حضور دارند خوب است در این باب از ایشان استفسار شود.

وزیر امور خارجه - در این باب جواب فوری نمیتوانم بدهم باید اطراف کار را ملاحظه کرد بعد از مشاوره جواب عرض کنم.

رئیس - يك مطلبی سکه لازم است اظهار کنم پرروز در باب رفتن سیه‌دار با استرآباد بنده عرض کردم از قول کسی که از طرف بعضی از سفرا باو بی‌تعام داده شده بود که ایشان نروند و این مطلب نسبت سفیر دولت بهی روس بود ولی این شهرت و این مطلب بی اصل بوده این است سکه خاطر نشان وکلای عظام مینمایم که مسیوق باشند این مطلب دروغ بوده است.

آقای سید حسن تقی زاده - بلی این مطلب شهرت گرفته بود اگر بی اصل است خوب بود سفیر دولت بهی روس دو کلمه بوزیر امور خارجه بنویسند که این دروغ است.

وزیر امور خارجه - سفیر در این خصوص حضوراً بین گفته که این مطلب بی اصل است و چنین بی‌تعامی داده نشده است خوب است رفیع اشتباه شود.

حاج میرزا علی آقا - ما باید وجود خود را از لوبی و عین و باغی خالی کنیم با اینکه بهر خیالی بهر کسی نسبتی که هم روزی بگویم از علمای دولت نمایم ولی این معطلی که مجلس ووزراء معاولین در آنجا است بمانند.

قوت دولت قوت ماست قدرت دولت قدرت ماست نه این که در باره هر يك سوء ظنی بهم رسانیده تیشه بریشه خود بزیم اینست که مملکت ما ناخوشی عمومی پیدا کرده است و آن سوء ظن است که هر يك پیدا کرده‌ایم و با این ترتیب هیچ کار ما پیشرفت نخواهد کرد و بعضی مندرجات جرایم هم مبنی بر همین سوء ظن است از این به بعد ما باید سوء ظن را مبدل بحسن ظن نمایم.

رئیس الوزراء - بلی امروز از جمله چیزها نیکه اهم مقاصد ماست رعایت حفظ روابط بین دول است امروز تمام اقتدارات دول بواسطه رعایت این ارتباطات آنها با یکدیگر است اینست که ما باید خیلی دقت کنیم که تا بتوانیم روابط خودمان را با دول همجوار زیادو محکم نماییم نه اینکه بهر خلاف آن اظهار و برای کینیم در این موضوع وزیر امور خارجه خواهد بیان فرمود.

وزیر امور خارجه - نزاکت بین الملل از چیزهایی است که در همه جا معمول است و دول همجوار راهبه طوره محترم میدانند بعضی اوقات ملاحظه میشود که درباره از روزنامهجات یاره عنوانات میشود که احتمال میرود اسباب رنجش گردد همچنین در مجلس مکرر خواستیم که خواهش کنیم از طرف مجلس در این باب مراقبتی شود میدانید که مجلس واضح قوانین است و اجرای آن با قوه مجریه است پس همیشه باید رعایت شرایط اجراء ملحوظ گردد.

آقای میرزا ابوالحسن خان - مطلبی را که جناب رئیس الوزراء و جناب وزیر امور خارجه بیان فرمودند تمام صحیح است مجلس هم بر همین عقیده است ولی خوبست این نزاکت بین الملل را توضیح کنند و حدی از برای آن معین نمایند بقیده بنده اگر يك وکیلی مثلاً در باب معاهده دولت روس و انگلیس عقیده اش بر این باشد که این معاهده مضریعالم مملکت است و تقسیم آنست اگر اظهار نکنند ادای تکلیف خود را نکرده است و در هر پارلمان این گونه مذاکرات می شود وکیل هم باید در این گونه موارد فتاوید خود را بگوید.

وزیر امور خارجه - مقصود آن مسئله معاهده و اینگونه مطالب نبود آن معاهده را خود وزارت امور خارجه بمجلس پیش نهاد نمود و در آن باب البته هر وکیل فتاوید خود را اظهار می نماید بلکه مقصود اینست که اگر در خارج چیزی شنیدند بدون تحقیق در مجلس مطرح نکنند در این باب از وزارت امور خارجه توضیح بخواهند اگر صحت دارد آنوقت مطرح کنند مثلاً از فرارویکه شنیدیم در مجلس گفته شده بود که يك سفیری مسراسه تهدید آمیزی بکاپینه وزراء نوشته است باید این گونه مطالب را توضیح بخواهند و بدون توضیح و تحقیق مطرح تمرار ندهند که تولید اشکال از برای وزراء نشود.

مستشار الدوله - مطالب دونوع است یکی راجع به پلتیک دول هر کس حق دارد که تفتیش نماید و اظهاررای کند تا چه رسد ب وکیل ملت و هیچ کس حق ندارد که ایرادی بآن وکیل نماید ولی بعضی مطالب راجع بشخصیات است مثل سفیر وغیره در این صورت نباید بی تحقیق تعرض شود بملت اینکه شخص سفیر محترم است و نمانند دولت معظم خودش است هیچ کس حق ندارد بدون تحقیق اظهاررای که مخالف پلتیک شخصی او باشد بنماید.

استقلال امر را - وکیل حق دارد که اگر چیزی را شنیده باشد و اطمینان نماید و این دلیل نیست که ملاحظه تراکت بین الدول نشده است و حق ابراری بر وکیل نیست .

آقای سید حسن تقی زاده - رعایت تراکت بین الدول صحیح است و گمان نمیکنم این مسئله هم بعدی دارای اهمیت است که باید تشریح خود را بطین الدول درجات بست و بلندی دارد که اصلی درجه بلندی آن به معنی است که منتهی میشود بکنفرانس صلح عمومی و درجه بست آن که روابط قطع میشود و اعلان جنگ داده میشود هر یک از درجات بست و بلندی اندازه دارد اگر از یک دولتی یا یک سفیری بعضی چیزها شنیده شود یک غلیان و جوشی در مرفح پیدا میشود که نمیتوان جلوگیری از آن غلیان و جوشش نمود که سرال بشود این مطالب قطع روابط را نمیکند اما کمینمایند و باید این سؤال بشود که وزراء چه اقدام کرده اند و تا از طرف دول متعابه چیزی احساس نشده گمان مناسب است و روابط محفوظ است بملاحظه مقتصر مساهمت و همراهی از دولت نهایت شوق و شغف و اظهارات متان و تشکر مینمایند پس این سؤالات دلالت بر قطع مناسب است عدم حفظ تراکت بین الملل نمیشود مابعضی از احسانات نمیتوانیم غلیان و هیجان عمومی خود را جلوگیری نمائیم مثلا اگر یک معلم و اجیری نسبت بوزیر امور خارجه یک پیغام یا سؤلولک نماید در ما یک جوش و خروش احداث میشود و لابد از هیئت وزراء سؤال خواهیم نمود که در ایجاب چه اقدامی کرده اند .

وزیر امور خارجه - روزیکه قانون اساسی بصحه رسید مجلس یک تکلیفی دارد و هیئت وزرا یک تکلیفی چیزی که راجع بمجلس است مجلس باید اقدام کند و همچنین هیئت وزرا باید کاری را که لازم میدانند پیش نهاد مجلس نمایند اما در باب امور خارجه چون خیلی مهم است صحیح است که مجلس باید نظارت در وزارتخانه ها داشته باشد ولی باید وزیر امور خارجه خیلی دقت کرده توضیحات بنهد شما وزیر امور خارجه دارید باید اورا طرف اطمینان خود قرار بدهید اگر اطمینان از اوسلب شد باید استعفاى اورا بخواهید و الا باید اطمینان یابو داشته باشید که هر چیزی را او در هر موقع صلاح بداند افشا نماید مقصود من این است که به پستیجات خارجه خیلی دقت بشود و اینطور که فرمودید حسیات ملی خینی خوب است اما خودتان میدانید که همین حسیات ملی هم بگوتی تولید خیلی اشکالات میکند و باید همینطور که معمولست تراکت بین الدول ملاحظه شود .

رئیس الوزرا - آنچه که آقای تقی زاده گفتند اولش بولتیک زرنال بود و آخرش مطلب شخصی شد مقصود ما هم این نبود که مجلس در روابط بین الدول حرف نزند مقصد ما این است که تراکت بین الملل همانطور که معمول است مراعات شود و خیلی خوشوقت هستیم که مجلس اظهارات مارا در مجلس هلنی تصدیق کرد خوب است معکس این مجلس بشما ملت بیفته حتی بر روزنامه نویسا اثر کند که مراعات این نکته را ننوده و همدیگر را در این باب دعوت کند چنانچه در خارجه دیده ایم هر گاه یک مطالبی راجع بفارجه اتفاق بیفتد مثل اینکه تمام اینها باهم مشاوره کرده اند و همه یک زبان در آتیاب شروع میکنند .

صدیق حضرت - در باب روزنامه افسوس

مفهومیم که روزنامه های ما در تمام نقاط خارجه را نمی بینند و از مملکت آنها مستحضر نیستند ولی فرار است که مملکت مسلم روزنامه داشته باشد یک روزنامه رسمی و یکی نیم رسمی و یکی هم هم . ولی در روزنامه رسمی اگر نسبت بدولت یا سفیر مملکتی یک چیزی نوشته شود البته حق نله و مواخذه دارند اما در سایر روزنامه ها حق شکایت ندارند بلی اگر مخالف قانون انطباعات چیزی نوشته حق دارند که از وزارت علوم معا که آن را بخواهند .

وزیر امور خارجه - شما میدانید که در هر مطالبی نمیشود معا که خواست خیلی از مطالب شرعی و پولیتیکی است که بایست رعایت شود و خوب است اظهارات خود را تجدید بنمائیم که باید در هر حال رعایت تراکت بین الدول بشود .

وزیر علوم - اینکه گفته شد که روز ما در این خودشان را انتخاب کنند تا حال فرصت نشده و اینکه سؤال شد که مجلس و زرا منقاد است این را میتوانم بگویم کدر این چند روز اغلب اوقات وزرا مصروف انجام کارها بوده است .

حاج سید ناصر الله - آن نقشه و طرحی که برای مجلس در نظر گرفته بودید خوبست زودتر اقدام شود که استحکام اساس مجلس بسته بآنست واقعا مجلس امروز که صورتی از آن است از این بیانات وزرا و جناب تقی زاده خیلی موجب بصیرت و اطلاع شده مفید بود و واقعا بهتر از افکار عامه است تبادل شود چیزی نداریم و باید همان ترتیب را تقویت کنیم و بهتر از همدستی و اتحاد چیزی نیست مدیران جراند هم قدری ملاحظه این مسئله را کنند نسبت با قایان و سایرین چیزی ننویسند .

حاج سید عبدالحسن شهبهانی - در باب استرآباد چه اقدامی کرده اند ؟

وزیر داخله - قشون ما ز ندران مامور شده اند و قشون شاهر و دوسلطام مامور شده سوار خراسانی هم مامور شده است سیه دار هم امروز رفته است و خبر های خوش هم میرسد از ترتیب ترکمان ها بهم خورده است چنین معلوم میشود که این تلگراف از سابق است .

وکیل الرعایا - در چند ماه قبل گفتگوی تلگراف افشانه شده بود هزار تومان هم اضافه میدادند و هیچ معنی هم نداشت از این نیست و علاوه اختلافات ولایات مهمتر از این است که ترتیبی در تلگراف افشانه داده شود و در آن کترات اولی هم سکه یک قدری اعتماد بآن قرارنامه بود آنهم معلوم شد که بواسطه بعضی ملاحظات میشود رد کرد .

رئیس الوزرا - استه گفته اجاره بودمانی با اقبال الدوله بود .

رئیس الوزرا - این قسمی که کاشتنه با کمپانی است ولی سال پیش امانی بود اقبال الدوله صورتی داده اند کمپانی از روی همان صورت قبول کرده اند که خودشان مال سال گذشته را بدهند .

حاج سید باقر - پس شنیدم که آمدهای آنها را راه ندادند (گفته شد که این مطالب شنیده نشد) .

حاج سید ناصر الله - آن نقشه و طرحی که برای مجلس در نظر گرفته بودید خوبست زودتر اقدام شود که استحکام اساس مجلس بسته بآنست واقعا مجلس امروز که صورتی از آن است از این بیانات وزرا و جناب تقی زاده خیلی موجب بصیرت و اطلاع شده مفید بود و واقعا بهتر از افکار عامه است تبادل شود چیزی نداریم و باید همان ترتیب را تقویت کنیم و بهتر از همدستی و اتحاد چیزی نیست مدیران جراند هم قدری ملاحظه این مسئله را کنند نسبت با قایان و سایرین چیزی ننویسند .

احسن الدوله - هر چه در مجلس گفتند میشود مکررات است نتیجه گرفته نمیشود .

احسن الدوله - اینقدر صحبت که از تلگراف خانه و خالنه شد آخر معلوم نشد از دوازده هزار تومان استصوابی شش هزار تومان که باقیال الدوله بخشیده شد و شش هزار تومان بکمپانی این هم در دوفریاد آخر چه شد .

رئیس الوزرا - این مسئله بکفایتی راجع بوزیر مالیه است بیش از آنکه دوباره رجوع بخدمت کنم یک صحبتی شد دیگر بعد از آن داخل کار نبودم که بدانم چه شده است ولی شنیدم که در این چند روز باز مطرح شده و راجع شد بکسیون مالیه که تحقیقات شده اطراف آن را درست ملاحظه نمایند آنوقت جواب داده خواهد شد .

رئیس - بلی مسئله تلگراف افشانه خیلی مهم است باید دو چیز دروا ملاحظه شود رابطه مخصوص وجهه مالیه که با وزارت مالیه است و دیگر این که بجزن اسرار دولت ملت است این هضم که نود

وزیر علوم - باید در این موارد طرف مین باشد خوب است راجع باین مطالب مجلس یک نفر را مین نماید که او طرف باشد و معاکمه بخواهد در برابر جاها هم فرار همین است .

رئیس - خود وزیر علوم طرف است رسیدگی نماید و تمام و کلا بلکه تمام ملت طرفند .

آقای شیخ حسین - این اوقات هر کسی می خواند یکی فحش بدهد میگوید مستبد حالا ببینید چهل ملتین میبوسد که استبداد را از ارك دولتی بر داشته و در عسارت بهارستان آورده اند اگر بقیه من باشد میگویم این روزنامه نویس را بایه تبعید کرد .

رئیس - این روزنامه جاست که مینویسند جز بد گوئی مثل اینکه وزیر داخله را سرازیر می نویسند روزنامه باید افکار را توسعه بدهد مر 1 میگویند معارف پرورد و در این باب حسن ظنی بن دارند تا کتون هیچ نگنتم هر چه ملاحظه کردم نمی شود ساکت ماند .

آقای امیر اسینعلیققی - عرب یکدفع دارد یک رفع کاری باید کرد که کار بدنشود این روزنامه نویسا اغلب چیزهایی که مینویسند اغلب هم تقصیر ایشان نیست یک عده هستند که این القاء را می کنند باید آنها را از سر رفع کرد .

آقای میرزا ابوالحسن خان - روزنامه اگر بر ضد دین و دولت چیزی نوشت باید مجازات بشود ولی اگر بر ضد کلا چیزی نوشت باید با ثبات برسانند در حق خود بنده نوشتند که من وکیل نیستم اگر خواستم باید معاکمه شود و اثبات نماید اگر اثبات نکرد باید مجازات شود و الا بنده راضی نیستم با هم اینکه به بنده بد نوشته توقیف شود .

آقای میرزا فضلعلی آقا - اگر اینطور است که هر روز یک حکمی بکنید و فردا بواسطه حکم خلاف آرا بدهید چه فائده دارد .

آقای حاجی امام جمعه - یک روایتی است که معنی او را حالا فهمیدم و آن این است که روز قیامت مرگ را می آورند میانه بهشت و دوزخ سر می برند حالا یک سال است که بالمره مجازات در این مملکت موقوف شده است مثل اینکه سر بریدند او را من میخواهم بدانم چیزی مقدس فدا کنیم یا نه البته داریم و آن دین است بعد از آن اعلیحضرت و من بارها گفتم که بعضی روز نامه نویس ها نسبت با اعلیحضرت هم دیگران بعضی چیزها نوشته اند آنهم کرارا البته روز نامه باید در مملکت باشد و آزاد هم باشد نباید بالمره توقیف شود ولی باید مجازات داده شود و مجازات هم باید مین باشد که اگر کسی نسبت بدین چیزی نوشته است مجازاتش چیست مجازات اوتوقیف نیست چیز دیگر است و همچنین اگر نسبت با اعلیحضرت و یا بشخصی دیگر و یا بکلاید نوشت باید مجازات هر یک مین شود و اگر مین نشود این مملکت هیچ فائده نیست بر فرض حالا

آقای سید حسن تقی زاده - من یک حسابی کرده ام و در همین چند روزه لایحه هم در این خصوص تقدیم مجلس خواهم نمود که کار مجلس در این دیوست روز چه بوده است اسکنر اوقات خود را بمرکرات صرف کرده است و دو چیز خیلی اسباب گرفتاری مجلس شده است که در هر سه روز یکبار مذاکره میشود یکی عمل نان و گوشت و دیگری روزنامه ولی وقتیکه مجلس تکلیف خود عمل کرد و وضع قوانین نمود دیگر ترتیب حکم را نباید بدهد اگر هر کاری راجع بوزیر مسئول بشود بهتر است اسباب آن فراهم می آید

آقای حاج امام جمعه - اینها اینکه گفته شد همه را تصدیق می نمایم الا در یک کلمه که گفتند وزیر را باید مسئول دانست این مطلب صحیح است ولی حالیه که قانون انطباعات نیست وزیر چه بکنند قبول فرمانفرما باید بقوه دماغ خود کار کند فلان روزنامه را توقیف کند یا نکند این نمیشود مگر اینکه برای خود دشمن زیاد کند پس همین امشب بطوریکه عرض کردم مجازات رامین نمایند که اگر کسی بر ضد دین چیزی نوشته مجازات آن چیست توقیف نیست در وقت نوشتن قانون اساسی در ماده راجعه بانطباعات خیلی زحمت کشیده ایم که فیر از کتب ضلال و کتب مذهبی که باید ملاحظه شود باقی آزاد است این هم که معمول نیست پس از آن چیزی که بر ضد دین نوشتند و منتشر شد مجازات هم داده شود فائده ندارد زیرا که او اثر خود رامیکنند پس بر حسب قانون اساسی روزنامه نویسا آنچه مرتب بدین است نباید بنویسند خوبست که وزارت علوم یک معاهده از روزنامه نویس ها بگیرد که از این بعد ابد آدر خصوص مطالب مذهبی چیزی ننویسند یکی از مدیران جراند بامن این معاهده را نموده نمایند که بعد خود وفا میکنند یا نه ؟

آقای شیخ حسین - این روزنامه نویس که می نویسند استبداد از ارك دولتی به عسارت بهارستان نزول کرد مجازات او چیست ؟

حاج سید عبدالحسن شهبهانی - اینکه آقای وزیر امور خارجه فرمودند که ملاحظه تراکت بین الدول بشود آن روزنامه هابر خلاف آن مطلب است که فرمودند .

وکیل الرعایا - قانون اساسی تایید کننده است این مورد کابست و بر حسب آن از روزنامه ها جلوگیری شود که نوشته شده است مندرجات جرایم بر ضد دین و دولت نباید باشد حالا ببینید که اینها کدام مضر و بر ضد است .

آقای میرزا ابوالحسن خان - نتیجه این شد که وزیر معارف مختار است که هر طرر میدانند مجازات و توقیف نباید .

آقای میرزا محمود - وزیر معارف در ورورق قانون انطباعات در مجلس بسا سه گذرانند بنده میگویم رجوع بکله وزیر معارف کردن این نا تمام است خوبست مجلس زحمت بکشد این دو ورق را تمام کرده بصحه رساننده بدهد تا ملل شود .

آقای سید حسن تقی زاده - مطالب دو تا است من کوچک نشردم میگویم بزرگ است اما تکلیف وزیر است که اقدام نماید .

حاجی میرزا علی آقا - وزارت عنایتی است که از طرف ملت بشخص وزیر داده شده است هر چه بنظر او رسید صحیح است تا مدعی فساد آن را ثابت نماید ؛ اینکه او صحت عمل خود را ثابت کند که با این دلیل این کار را کردم مثلا وزیر علوم اگر من که روز نامه نویس هستم مرا مجازاتی داد او نباید اثبات صحت عمل خود کند زیرا که او مادامیکه بر سر این فعل است نظر او معتبر است باید رفتار شود تا آنطرف خطای او را ثابت نماید

آقای میرزا سیدعلیققی - قرار چنین است که هر کس حرفی در مجلس زد یکی هم در مقابل او حرفی

میزند بنده عرض می نمایم که خود روزنامه نویسا خیلی خوب هستند آنها هم برادر مسامحتند باید مراعات حقوق آنها بشود اما میگویم که یک عده در این مملکت هستند که طالب هر ج و مرج هستند این کارها بشعریک آنهاست و لواوئح نوشته بر روزنامه ها می دهند که شاید خود پدید روزنامه ها هم ملتفت نشوند .

آقای حاج امام جمعه - اینها اینکه گفته شد همه را تصدیق می نمایم الا در یک کلمه که گفتند وزیر را باید مسئول دانست این مطلب صحیح است ولی حالیه که قانون انطباعات نیست وزیر چه بکنند قبول فرمانفرما باید بقوه دماغ خود کار کند فلان روزنامه را توقیف کند یا نکند این نمیشود مگر اینکه برای خود دشمن زیاد کند پس همین امشب بطوریکه عرض کردم مجازات رامین نمایند که اگر کسی بر ضد دین چیزی نوشته مجازات آن چیست توقیف نیست در وقت نوشتن قانون اساسی در ماده راجعه بانطباعات خیلی زحمت کشیده ایم که فیر از کتب ضلال و کتب مذهبی که باید ملاحظه شود باقی آزاد است این هم که معمول نیست پس از آن چیزی که بر ضد دین نوشتند و منتشر شد مجازات هم داده شود فائده ندارد زیرا که او اثر خود رامیکنند پس بر حسب قانون اساسی روزنامه نویسا آنچه مرتب بدین است نباید بنویسند خوبست که وزارت علوم یک معاهده از روزنامه نویس ها بگیرد که از این بعد ابد آدر خصوص مطالب مذهبی چیزی ننویسند یکی از مدیران جراند بامن این معاهده را نموده نمایند که بعد خود وفا میکنند یا نه ؟

آقای شیخ حسین - این روزنامه نویس که می نویسند استبداد از ارك دولتی به عسارت بهارستان نزول کرد مجازات او چیست ؟

حاج سید عبدالحسن شهبهانی - اینکه آقای وزیر امور خارجه فرمودند که ملاحظه تراکت بین الدول بشود آن روزنامه هابر خلاف آن مطلب است که فرمودند .

وکیل الرعایا - قانون اساسی تایید کننده است این مورد کابست و بر حسب آن از روزنامه ها جلوگیری شود که نوشته شده است مندرجات جرایم بر ضد دین و دولت نباید باشد حالا ببینید که اینها کدام مضر و بر ضد است .

آقای میرزا ابوالحسن خان - نتیجه این شد که وزیر معارف مختار است که هر طرر میدانند مجازات و توقیف نباید .

آقای میرزا محمود - وزیر معارف در ورورق قانون انطباعات در مجلس بسا سه گذرانند بنده میگویم رجوع بکله وزیر معارف کردن این نا تمام است خوبست مجلس زحمت بکشد این دو ورق را تمام کرده بصحه رساننده بدهد تا ملل شود .

آقای سید حسن تقی زاده - مطالب دو تا است من کوچک نشردم میگویم بزرگ است اما تکلیف وزیر است که اقدام نماید .

حاجی میرزا علی آقا - وزارت عنایتی است که از طرف ملت بشخص وزیر داده شده است هر چه بنظر او رسید صحیح است تا مدعی فساد آن را ثابت نماید ؛ اینکه او صحت عمل خود را ثابت کند که با این دلیل این کار را کردم مثلا وزیر علوم اگر من که روز نامه نویس هستم مرا مجازاتی داد او نباید اثبات صحت عمل خود کند زیرا که او مادامیکه بر سر این فعل است نظر او معتبر است باید رفتار شود تا آنطرف خطای او را ثابت نماید

توقیف شود این یک نوع استبداد است باید تا کی
 کرد که قانون الطباعات نام شود و مجازات جاری
 کرده اما اینکه تمام تصدیقات و مسئولیت را به
 وزارت معارف گذاشتن قبول تمام قانون الطباعات
 این هم خارج از انصاف است حالا این روزنامه
 روح القدس را که توقیف کرده اند باید هم برای
 بدنه که چون نسبت با مطبوعات سوء ادب کرده
 است مجال آن که در همه جا دعوی مطبوعات مقدس
 است توقیف شده است و باید مدیر آن در تحت
 استعناق در آید .

آقای سید حسین - مسئله فارس با آن اهمیت
 هبسم که علاوه الدوله میگویند من نبردم . سبب
 چیست اگر ما سالی فارتد اظهار کرده قطع کنند
 اگر مقصود تفریبات ایجاد نماید چرا نبردم .

وزیر داخله - سببی هند دفع کرده در
 صورتیکه باشد برون هر گاه ماضی در آن دفع
 بشود دیگر حتی ندارند که نروند .

آقای سید حسین - در باب انتخاب کمیسیون ما
 برون انسانی که نوشته شده خوب است رای گرفته
 شود .

رئیس - حالا دیگر وقت نیست بماند برای
 فردا .

حاجی محمد ابراهیم - آخر در خصوص
 روزنامهها شد ؟

رئیس - قرار شد که خود وزیر علوم اقداماتی
 بنمایند تا قانون انطباعات تمام شود .

حاجی سید تقی - حالا چه باید کرد تا آن وقت
 باز همان طور که مینوشد بنویسند .

رئیس - من شخصی هستم معارف دوست و
 همه هم میدانند این مدارس که می بینند میدانند
 که من چقدر همراهی کردم حالا فرصت ندارم
 وقتیکه فرصت پیدا کنم همه قسم با وزیر علوم در
 خصوص مدارس و معارف همراهی خواهم کرد فرض
 اینست که کسی در حق من گمان بدیندیفرضه
 میگویم که این روزنامه نویس مایه میکنند و از
 مصلحت روزنامه نویسی خارج هستند و اسرار بعضی اتمام
 حجه میگویم که روزنامههاشان را توقیف نکنند
 اما از این بیعت آنها باید دیگر عبارات ذواتحالی
 نسبت بدین در روزنامه بنویسند و بر ضد دولت چیزی
 ننویسند والا اگر این دله چیزی نوشتند من با تمام
 قوه مجلس حاضرم که با آنها ضدیت کنم و کسی هم
 این گمان را نکند که من بکسی فرضی دارم یا
 معارف دوست نیستم امری از آثار دین ما با اندازه
 در خصم است که نباید عبارات ذواتحالی نوشته
 شود باید دین را تقویت کرد که بواسطه آن قوت
 بکچیم هر کس در اروپا رفت و سیاحت کرد میدانند
 آنها بیکدیگر دین ندارند هیچ چیز ندارند و مذمب
 مالمحضت بعضی است که بعضی از ترقی نیست بلکه
 مقوی و مد ترقی است . روزهای یکشنبه در اروپا
 تمامی موزلخت و هر وقت رسوایان دینی خود هستند
 دوست از همه خنک میکنند بی حفظه دین در همه جا
 هست داخل مرزها زمین کافی است و علت سببهای
 ملیت و قومیت دین است این دشمن خوبش میکنند
 که بهتری از این است . صفت گریه تقوم امید است

ماریش طبق جغرافیای هند و هندوستان و سایر
 نوسر خود خوانده از سلسله بنویسند از تجارت و صنعت
 و فلاحت و غیره و روزی و غیر ذلك بنویسند مطلب
 برقی روز نامه نوهن زیباد است منحصر به بد
 گوئی نیست .

(مجلس ختم عند)

مذاکرات روز یکشنبه سوم شوال المکرم

دارالشرای ملی

خلاصه مذاکرات روز شنبه ۲ و ۳ آقا میرزا
 ظاهر قرائت کردند
 (جناب وثوق الدوله راپورت انجمن مایه را که
 در این مدت با زحمات زیاد جمع و خرج را تسویه
 کرده و محل شش کرور کسر را بر کرده قرائت
 کردند)

مجلس الدوله - ما تمام تشکریم از زحمات
 کمیسیون مایه

(همه اظهار تشکر کردند)

وزیر مایه - شرحی که از طرف کمیسیون
 مایه داده شده فی التقریه هر چه من ملاحظه کردم
 بالاتر و بهتر از این نیستود این مدت شب و روز
 را زحمت گذشته نهایت وطن پرستی و با بیخبر داند
 خیلی هم باید اظهار تشکر و امتنان از آنها نمود
 اما تفصیل حکایتی را ایشان مفصلا گفتند من
 بطور خلاصه عرض میکنم از سی چهل سال قبل
 مالیات هیچ میزان صحیحی نداشته چنانچه کرارا
 در خصوص تعدیل علمی عرض کرده ام که مالیاتی
 از روی تعدیل علمی نیامده هیچ فایده ندادد خرج
 هم مینمودند بوده هیچ بنای صحیحی نداشته باین
 ترتیب که عرض کردم

و حالوده ریخته شده همه عالم می دانند که ما بعد
 از این می توانیم ترقی کنیم تمام چشمه های ثروت
 ما زیر خاک است در این مدت ما نمی دانستیم چه
 کنیم و بودجه مملکت ضحوش بود معادن ما تمام
 زیر خاک بوده و خاک از برای زراعت بهتر از
 هر خاک دیگری است و بواسطه ممانعت و سهل انگاری اینطور
 شده و حالا هم می دانید که این اول قسمی است
 که ما در راه ترقی برداشته ایم و باین تیره بهمت
 وطن پرستان ترقیات عالیه خواهیم نمود این جرح
 و تعدیل علاج فوری بود که شد

آقای سید عبد الله - با اینکه این تعدیل در
 کمیسیون شده آیا طوری هست که همه ملتفت
 باشند که تعرض به حقوق اهل حقوق نشده چنانچه
 بعضی شهرتها داده شده بود اگر اینطور است بسیار
 خوب است .

(گفته شد بلی همینطور است)

مؤلفان المصالحات - قریب دو هزار از قلمهای

درشت بیشتر کسر و منظور نشده است .

حاج سیاه نصی الله - اهل حقوق ضما چیزی
 کسر نشده است بلکه قریب یک کرور که در نظر
 گرفته اند برای خارج اتفایه و اهل استعناق است
 که در حین لزوم ملاحظه شود .

رئیس - یکی از آن قلمهای درشت ندی کسر
 شده است ولی از ارباب استعناق چیزی کسر نشده
 است بلکه کمال دقت و ملاحظه شده است

کمال اهمیت است
آقای سید عبد الله - مستجاب است
 خوب شده است کمال رضایت از آقایان حاصل است
 خداوند جزای خیر بدهد .

وزیر مایه - اینکه فرمودید رعایت ارباب
 استعناق شده است بانه منم مطلع بودم که رعایت
 و ملاحظه اشخاصیکه محتاج باین حقوق هستند شده
 است و عرض کردم که این اصلاح فوری است ولی
 وقتیکه اصلاح صحیح و تمیزی شود این عایدی که
 پانزده کرور باشد چیزی نیست هفتاد نظر میاید
 که بنده میگویم مثالها باید نوشته شود ولی
 اینطور نیست و غیر ممکن است که بر مالیات تمیل
 شود بلکه بنده میگویم همه صلیاتی که حاله
 هست در بعضی از جاها تمیل شده و زیاد میگردند
 مالیات باید از روی آنجا کسر و کفایت آن مالیات
 باشد نسبت به منافع ملکی و عایدات آن مالیات
 گرفته شود آنوقت عایدی مملکت چند برابر شده
 و همه هم بیل و رضایت میکنند .

آقای سید عبد الله - در بند تأسیس
 مجلس از زمان مشیر الدوله نوشته شده بود ما این
 بود که یک ترتیب صحیحی در مالیات داده شود
 و غیر گرفته شود مثل زکوة در این صورت کسی
 هم ضرر ندانند و زحمت و زحمت مقابل حساب
 هم خواهند شد .

وزیر مایه - مقصود بنده هم همین است .
آقای سید عبد الله - مقصود این است
 که بهمان قانون اسلامی برای حفظ حدود و ثغور
 و منافع عامه مثل زکوة عشر بدهند در این باب
 زحمت را بر خود هوا نموده بکلیت ملاحظه در کلیه
 مملکت بکنند که ما اضافه از حالا خواهد شد
 بیل خواهند داد حالا تهیه آن در این خصوص اقدامی
 خواهید کرد یا خیر ؟

وزیر مایه - مقاصد ما همین است همه افراد
 داریم که مملکت ما خراب است و خالیات ما هم
 همینطور مایه ما نباید اینقدر باشد باید در صد
 اصلاح بر آوریم چشمه های ثروت خودمان را باز کنیم
 و مالیات راهین طور که فرمودید از روی عدالت
 بگیریم و در این خصوص هیچکس از حقوق خود
 مالیات از روی عدالت گرفته میشود و مملکت آباد
 میشود و از باب خرج هم صفا بدین ترتیب که همیشه
 وجهی موجود خواهد بود که در هر مورد مجلس
 تصویب کند بمصرف برسد .

مشیر الدوله - در خصوص کسر حقوق حالا
 که حضرت حبه الاسلام تشریف دارند میخواهم
 یک عرض بکنم باین شش کسر کرد کرا اگر تسویه
 نمیشد حال دیگر هفت کرور میشد و در ضمن ماه دیگر
 محتاج بودیم یک قرص جدید که موجب خرابی
 مملکت شود و مجبور بودیم که با پرداخت بجزایم
 یا از خرج کسر نماییم تا اصلاح شود بدیهی است
 که در جمع تنها آنقوری که بنای وزیر مایه
 فرمودند با حال حاله مملکت نمیشد باین روشی زیاد
 کنیم ناچار باید در هر دو اصلاح میشدند در جمع
 سه قاره اصلاح کردیم و آن جمع ظاهر عمل بر مالیات
 و حقوقی تسخیرات و تفاوت میزی - حیطان بود اما
 در خرج آنها راجع به حقوق فزون بود چون حالا
 نمیشد کلا رعیه کسی بود تا چاه از اشخاصی که
 هیچ درجه و تقوی نبودند کسر شد و در جنب سایر
 از این حقوق همه مقرر کمیسیون بر این بود که اشخاص
 بزرگ که استیلا در قریب اکثر اهل علم و کمال